

การส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม
กรุงเทพมหานคร

PROMOTION OF NON-FORMAL EDUCATION CENTERS IN BANG BON DISTRICT
OF MONKS IN NINSUKHARAM TEMPLE, BANGKOK

^[1]พระครูสมุทรกัมแพง ชยานนุโท (ชำนานุไพร) Phrakru Samukhamphaeng Chayannato
(Chamnanphrai) ^[2]พระมหากังวาล ธีรธมโม Phramaha Kangwal Dhiradhammo

^[3]พระครูวาทีวรวัฒน์ PhrakhruWateeworawat

^[1] ^[2] ^[3]วิทยาลัยสงฆ์ราชบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Ratchaburi Buddhist College,
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Chayannato@hotmail.com

Article Received: July 25, 2024. Revised: December 25, 2024. Accepted: December 26, 2024.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน 2) เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน เป็นการศึกษาแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 164 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนในเขตบางบอนของพระสงฆ์ ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานเครือข่ายเพื่อร่วมจัดการศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดการพัฒนาการศึกษาออกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่ความคิด ดำเนินชีวิตได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านมุ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิสำเนา พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (1) ปัญหา อุปสรรค คือ ภาศิเครือข่ายไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ คณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนการสอน ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้เต็มที่ การจัดหาหนังสือเรียนขาดความคุ้มค่าขาดคุณภาพไม่ทั่วถึงเพียงพอ ผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตรขาดการนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือต่อยอดอาชีพเดิม (2) ข้อเสนอแนะ คือ ส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงรุกที่หลากหลายทันสมัยสร้างสรรค์ต่อเนื่อง และตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชน มีการฝึกอาชีพการส่งเสริมการเรียนรู้เสริมสร้างกระบวนการประชาธิปไตย จัดให้มี

ระบบการประสานงานเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งทุน ปลุกฝังให้คนในชุมชนมีการใช้จ่ายอย่างประหยัด

คำสำคัญ: ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน, พระสงฆ์, หลักธรรมมาภิบาล

ABSTRACT

This research aims to 1) study the promotion of non-formal education centers, 2) compare the promotion of non-formal education centers classified by personal status, and 3) study the problems, obstacles, and suggestions for promoting non-formal education centers. The research is a mixed-methods study. In part of the quantitative research, using a questionnaire with a sample of 164 people. The obtained data were analyzed by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research was conducted by interviewing 9 key informants. The data were analyzed by content analysis. The research results found that 1) Overall, the monks' opinions on the promotion of non-formal education centers in Bang Bon District were at a high level. When considering each aspect, the opinions were at a high level in all 5 aspects: promoting and developing teachers and personnel to develop quality; promoting, supporting, and coordinating networks to jointly organize non-formal and informal education; organizing and promoting and supporting the development of learning resources and local wisdom; organizing and developing quality non-formal and informal education so that learners had knowledge and ideas and could live according to the philosophy of sufficiency economy. 2) The results of the comparison of opinions on the promotion of non-formal education centers classified by gender, age, education level, and place of residence found that they were not different in all aspects, which rejected the hypothesis. 3) Problems, obstacles, and suggestions for promoting non-formal education centers (1) Problems, obstacles were: Network partners did not cooperate in participating in religious activities in terms of budget and equipment. The committee or related persons did not receive continuous development. The teaching and learning management could not fully develop the quality and standards of education. The provision of textbooks was not worthwhile and of poor quality. Students did not apply their knowledge to their careers or continue their original careers after completing the course. (2) Suggestions were: Promoting activities to promote lifelong learning that were proactive, diverse, modern, and creative, and respond to the needs of the public and community. There was vocational training to promote learning and strengthen the democratic process. There was a coordination system to support students to access sources of funds and instill thriftiness in people in the community.

Keywords: Non-Formal Education Center, Monks, Good Governance

บทนำ

จากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยทิศทางการศึกษาและปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาไทยในอนาคต ทั้งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบัน และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากร พลังงาน และสิ่งแวดล้อม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเคลื่อนย้าย คน เงิน เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ได้อย่างเสรีเป็นต้น จึงกำหนดหลักการและกรอบแนวคิด วิสัยทัศน์เป้าหมาย และกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา บนฐานของหลักการและแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักการและกรอบแนวคิด เน้นการปฏิรูประบบการศึกษา การเรียนรู้ และการเสนอกลไก ที่จะก่อให้เกิดผลต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างเป็นระบบ ไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบ และพิจารณาระบบการศึกษา และเรียนรู้ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558) ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาระบบอื่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เกษตรกรรม สาธารณสุข การจ้างงาน เป็นต้น

วิสัยทัศน์คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ การปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ และนอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างมีคุณภาพในทุกระดับ นอกจากนี้ผู้เรียนทุกระดับหรือประเภทการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กำลังแรงงานและผู้สูงอายุได้รับการศึกษา และเรียนรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีทักษะความรู้พื้นฐานทั้งในการดำรงชีวิตและในการทำงานอย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เด็กก่อนวัยเรียนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้สามารถเรียนรู้และมีการพัฒนาตามวัย มีความพร้อมศึกษาเรียนรู้ในระดับสูงขึ้น ผู้ด้อยโอกาส ยากไร้พิการหรือทุพพลภาพ ผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก บกพร่องทางร่างกายและสติปัญญา ได้รับการการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างทั่วถึงและเสมอภาค (ภรณ์ กীরติบุตร, 2556)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จึงนำนโยบายมาใช้เป็นแนวทางในปฏิบัติเพื่อให้นักเรียน เป็นกลไกที่มีศักยภาพในการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2556 – 2565) ของประเทศ โดยมุ่งหวังให้ภารกิจ ซึ่งกำหนดขึ้นบนฐานของกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง นำไปสู่การปฏิบัติในฐานะของหน่วยจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนที่คุณภาพ โดยมีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่ “คนไทยได้รับการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ” ตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่สอง (วิชญ์ พลอยศรี, 2557)

การศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่นานาอารยประเทศทั้งหลายได้นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ในประเทศของตนเองอย่างแพร่หลาย เนื่องจากว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพประการหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามได้ทั้งทางด้านกายภาพ ทางด้านสังคม ทางด้านจิตใจ และทางด้านสติปัญญาสำหรับทางด้านกายภาพนั้น การศึกษาเป็นเครื่องมือทำให้มนุษย์รู้จักวิธีการพัฒนาสุขภาพร่างกายของตนทั้งทางด้านสุขอนามัย ตลอดทั้งการพัฒนาให้รู้จักติดต่อเกี่ยวข้องกับสิ่งทั้งหลายภายนอกทางอินทรีย์ทั้ง 5 ด้วยดี และปฏิบัติต่อสิ่งเหล่านั้นในทางที่เป็นคุณมิให้เกิดโทษ เป็นต้นทางด้านสังคมนั้น การศึกษาเป็นเครื่องมือทำให้มนุษย์รู้จักวิธีการพัฒนาความประพฤติ ทำให้มนุษย์เป็นผู้ตั้งอยู่ในระเบียบวินัย ไม่ละเมิดกฎกติกาที่ติงามของสังคมไม่เบียดเบียนหรือก่อความเดือดร้อนเสียหายทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น (สมศักดิ์ บุญปู, 2564)

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับการยกระดับและการขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) หรือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพราะยังมีคนจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษาในระบบ เนื่องจากข้อจำกัดบางประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ หรือการที่ต้องเข้าสู่ภาคแรงงานก่อนวัยอันควรเพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพให้กับผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนพระสงฆ์จึงเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในชุมชนสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ทั่วถึงและมีคุณภาพ การศึกษานอกโรงเรียนเขตบางบอน มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ วัดนินสุขาราม ถนนกาญจนาภิเษก แขวงบางบอน เขตบางบอน กรุงเทพมหานคร อาคารหลังนี้ได้รับอนุญาตให้ใช้ที่ดินจากพระครูถาวรวิหารคุณ เจ้าอาวาสวัดนินสุขาราม และดำเนินการก่อสร้างโดยคุณสุทธิชัย และคุณชูศรี เลิศอมรชัยกุล โดยมอบให้อยู่ในความดูแลของศูนย์ กศน.เขตบางขุนเทียน สังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยนายคมกฤษ จันทรชจร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางขุนเทียน ก่อสร้างแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2550 จึงถูกตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกให้กับประชาชนที่อยู่ในชุมชนและท้องถิ่นในหลักการของการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน รัฐบาลมีนโยบายประสานงานในการใช้ทรัพยากรร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาสนับสนุนให้ท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน, 2564)

สภาพสังคมไทยปัจจุบัน ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์เป็นอย่างมากทำให้การเปลี่ยนแปลงของชุมชนเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองตลอดจนวิถีชีวิตในปัจจุบัน การศึกษาไทยนั้นตกต่ำลงอย่างมาก และยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นแทบจะกลายเป็นปัญหาที่ต้องหาแนวทางในการแก้ไขโดยเร่งด่วน ซึ่งปัญหาเหล่านี้คือปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเหล่าเด็กไทยที่เข้าเรียนในระบบการศึกษาไทย เช่น คุณภาพการศึกษาพื้นฐานตกต่ำและยังมีคนจำนวนมากที่ยังเข้าไม่ถึงการศึกษาในระบบ เนื่องจากข้อจำกัดบางประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจ หรือการที่ต้องเข้าสู่ภาคแรงงานก่อนวัยอันควร

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง “การส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร” ในฐานะที่พระสงฆ์เคยมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามากมายแล้วในอดีตและในฐานะที่วัดเป็นองค์กรสำคัญในการมีส่วนร่วมพัฒนาสังคม อีกทั้งพระสงฆ์ยังเป็นผู้มีความสามารถทางการศึกษา ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดชีวิตจิตใจของประชาชนที่มีความเคารพนับถือเชื่อมั่นศรัทธาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ประชากร ได้แก่ นักศึกษาของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย ในเขตบางบอน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 256 คน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน, 2564) โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane (1973 อ้างใน ไพฑูริย์ โพธิสว่าง, 2559) ที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 หรือ ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 164 คน

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 9 รูปหรือคน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 อาจารย์และเจ้าหน้าที่ กลุ่มที่ 2 นักวิชาการด้านการจัดการเชิงพุทธ กลุ่มที่ 3 ผู้แทนพระสงฆ์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1) ศึกษาหลักการและทฤษฎี โดยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้ 2) สร้างเครื่องมือ 3) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในด้านด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบและโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 4) ทหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 5) นำแบบสอบถามไปใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Question)

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามที่กำหนดไว้ 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ดังนี้ 1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างก็จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. การส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึง 5 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนและประสานเครือข่ายเพื่อร่วมจัดการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านการจัดและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการจัดการพัฒนาการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่ความคิด ดำเนินชีวิตได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และด้านมุ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขารามกรุงเทพมหานคร ในภาพรวม

ด้าน	การส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การมุ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล	4.08	0.50	มาก
2	การจัดการพัฒนาการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่ความคิด ดำเนินชีวิตได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.11	0.49	มาก
3	การส่งเสริมสนับสนุนและประสานเครือข่ายเพื่อร่วมจัดการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	4.17	0.54	มาก
4	การจัดและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.12	0.48	มาก
5	การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพ	4.19	0.49	มาก
ภาพรวม		4.13	0.43	มาก

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานการวิจัย พบว่า

สมมติฐานที่ 1 นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นของนักศึกษามีต่อการส่งเสริมศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม จำแนกตาม
เพศ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 2 นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการจัดการงานสาธารณูปการของคณะสงฆ์ ตำบล
นางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดราชบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐาน
การวิจัย

สมมติฐานที่ 3 นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศูนย์
การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม จำแนกตาม
ระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 4 นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอก
โรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม จำแนกตามภูมิลำเนา
ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอน
ของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร

3.1 ปัญหา และอุปสรรค ในการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของ
พระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ภาศึเครือข่ายไม่ได้ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม
ทางศาสนาในด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ คณะกรรมการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้รับการพัฒนาอย่าง
ต่อเนื่อง 2) การจัดการเรียนการสอน ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาได้และการจัดหา
หนังสือเรียน ไม่มีคุณภาพ ไม่คุ้มค่า และไม่ทั่วถึง เพียงพอผู้เรียนเมื่อจบหลักสูตร ไม่ได้นำความรู้ไปประกอบ
อาชีพหรือต่อยอดอาชีพเดิม3) การประสานงานในส่วนราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นเกิดข้อผิดพลาด
บ่อยมีความเข้าใจไม่ตรงกัน4) ขาดความสนใจเรื่องภูมิปัญญาและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในท้องถิ่นและการการ
สนับสนุนกิจกรรมของชุมชน และสังคม วัฒนธรรม ประเพณี 5) ขาดบุคลากรด้านการทำกิจกรรมทางศาสนา
ขาดการดูแลจากภาครัฐและเอกชน

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในเขตบางบอนของพระสงฆ์
วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเชิงรุกที่
หลากหลายทันสมัยสร้างสรรค์ต่อเนื่อง และตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชน มีการฝึกอาชีพ
การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์คณิตศาสตร์การป้องกันภัยพิบัติการศึกษาการดูแลรักษาธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างกระบวนการประชาธิปไตย และความจำเป็นเร่งด่วนต่างๆ ของแต่ละชุมชน 2) จัด
ให้มีระบบการประสานงานเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนต่างๆ สำหรับเป็นช่องทางในการ
เสริมสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันด้านอาชีพอย่างต่อเนื่องให้กับผู้เรียน 3)
ควรจะมีการปลูกฝังให้คนในชุมชนมีการใช้จ่ายอย่างประหยัด อดออมรู้จักแบ่งปันส่วนในการใช้เงินส่งเสริม

ฝึกสอนให้ประชาชนในชุมชนมีอาชีพเสริมและหารายได้พิเศษจากอาชีพเสริม 4) ประสานการดำเนินงานกับ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของหน่วยงานและสถานศึกษาต่างๆ ในพื้นที่เพื่อเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการฝึกและสร้าง อาชีพของประชาชนและชุมชนในพื้นที่ 5) จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพในทุกแขวงอย่างน้อยแขวงละ 2 แห่ง เพื่อเป็น ศูนย์กลางในการฝึก พัฒนา สาธิต และสร้างอาชีพของผู้เรียนและชุมชน รวมทั้งเป็นที่จัดเก็บ แสดง จำหน่าย และกระจายสินค้าและบริการของชุมชนอย่างเป็นระบบครบวงจร 6) ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และ กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและสภาพของกลุ่มเป้าหมายและพัฒนาสื่อ แบบเรียน สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออื่นๆ ประกอบหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมของทั้งภาครัฐและเอกชน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1. การส่งเสริมศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขารามกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งการบริหารกิจการคณะสงฆ์ และการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ถือเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าพระบรมศาสดาของพุทธศาสนิกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจ เผยแผ่สืบสานและถ่ายทอด พระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา ได้นำพระ ธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การจัดการศึกษาเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูล การศึกษาหรือสถาบันการศึกษาอื่นนอกจากการสาธารณะศึกษาหรือบุคคลผู้กำลังศึกษาหรือกระบวนการ สงเคราะห์ปวงชนทั้งก่อนวัยเรียนและในวัยเรียนให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องในเรื่องต่างๆ ตามสมควรการศึกษา นอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลเป็นแหล่งเรียนรู้ในตำบลและเป็นหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษา นอกกระบวนและการศึกษาตามอัธยาศัยที่ตั้งอยู่ในระดับตำบล มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาออกโรงเรียนทุก รูปแบบเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายและประชาชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา หน้าหลักอีกอย่างหนึ่งที่สำคัญคือ การจัดระบบหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยประโยชน์ให้กับผู้เรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ มีความใฝ่รู้ รักในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้จนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต จัดสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศในชั้นเรียนและชุมชนโดยใช้แผนชุมชนเป็นกลไกที่สำคัญในการประสานงานการมี ส่วนร่วม ส่งเสริมและสนับสนุนมีแผนงาน/โครงการประจำปี เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากต้นสังกัด ครู กศน.ตำบลมีความรับผิดชอบ รับผิดชอบหน้าที่ พัฒนาคณะสงฆ์อย่างต่อเนื่องและการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด ร่มรื่น สวยงามทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงทำให้กระบวนการบริการจัดการในด้านนี้อยู่ ในระดับมาก ในการจัดการศึกษาในอดีตจัดขึ้นในวัด พระสงฆ์ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้เยาวชนมีความรู้คู่คุณธรรม มาก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ ในด้านการศึกษาสงเคราะห์ เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่พระสงฆ์ยัง ดำเนินการแสดงบทบาทในการจัดการศึกษา 3 ด้าน คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกกระบวน และการศึกษาตาม อัธยาศัยวัดและพระสงฆ์มีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาทั้งสามระบบซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพร ประสงค์ พุทธจันทร์ (2561) ที่ผลการวิจัยพบว่า พระสงฆ์ทุกวัดได้ร่วมกันพัฒนาวัดทั้ง 6 ด้าน คือการพัฒนาวัด ด้านการปกครองได้มีการวางมาตรการ และออกกฎระเบียบของวัดเป็นไปตามแบบแผนแห่งพระธรรมวินัย และกฎระเบียบของคณะสงฆ์ให้พระภิกษุ และสามเณรได้ยึดถือ และประพฤติปฏิบัติตาม และให้ประชาชนได้ มีส่วนร่วมพัฒนาวัดในรูปของคณะกรรมการวัด การพัฒนาวัดด้านการศาสนศึกษาได้ให้การส่งเสริม และ สนับสนุนพระภิกษุ และสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียนในระบบการศึกษาต่างๆ ของคณะสงฆ์และการศึกษาตาม อัธยาศัยทางด้านพระสงฆ์วัดเขตพุทธนได้จัดการเรียนการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมแผนกบาลี และ

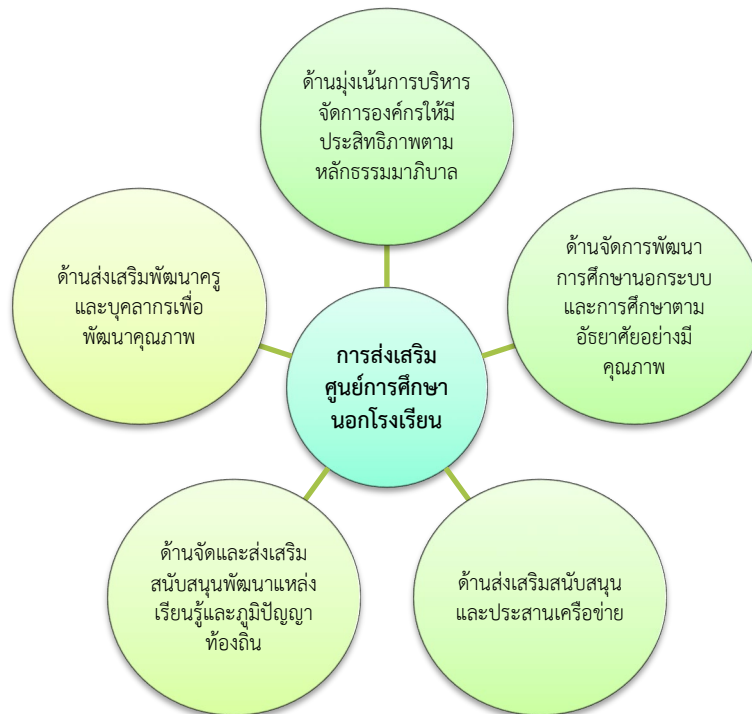
แผนกสามัญศึกษาให้แก่พระภิกษุและสามเณรด้วยการพัฒนาวัดด้านการศึกษาสงเคราะห์ ได้ให้ความอุปถัมภ์และสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียน และทุนอาหารกลางวัน วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนแก่สถานศึกษา ได้บรรยายอบรมและเป็นครูพระช่วยสอนตามสถานศึกษาต่างๆ สอดคล้องกับการวิจัยของนรินทร์ พูลสวัสดิ์ (2557) ที่ผลการวิจัยพบว่า การสั่งสอนอบรมทางด้านจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษาพระสงฆ์ส่วนมากเคยเข้ามาสั่งสอนอบรมด้านจริยธรรมให้นักเรียนมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยส่วนมากเป็นครูสอนจริยศึกษาประจำ โรงเรียนมากที่สุด รองมาคือ เป็นวิทยากรรับอาราธนามาแสดงธรรมเทศนา หรือแสดงปาฐกถาธรรม ส่วนเนื้อหาที่สั่งสอน คือ เรื่องความเมตตากรุณามากที่สุดรองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ สอดคล้องกับการวิจัยของพระใบฎีกามานะ สุขเมธโส (มากมูล) (2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการ จังหวัดเพชรบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสถานที่ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการพัฒนาการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา สอดคล้องกับการวิจัยของเสาวนีย์ ไชยกุล (2559) ที่ผลจากการศึกษา พบว่า บทบาทในการจัดการศึกษาสงเคราะห์ มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารการศึกษาสงเคราะห์ เช่น การจัดโครงการบวชภาคฤดูร้อน โรงเรียน พุทธศาสนาวินิจฉัย การศึกษาผู้ใหญ่ การสงเคราะห์ทุนการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในวัด และการเป็นพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา 2) ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาสงเคราะห์เป็นบทบาทที่พระสังฆาธิการได้ดำเนินการที่ไม่แตกต่างจากการบริหารการศึกษาสงเคราะห์

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน เขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และภูมิลำเนา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยเหตุที่ พระสงฆ์ในเขตอำเภอดำเนินสะดวกให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนที่มุ่งสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับภูมิปัญญา ทุกสาขาอาชีพ ด้วยความเมตตาแก่เวไนยสัตว์ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ปลุกจิตสำนึกให้ประชาชน มีจิตอาสา และมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์ส่งเสริม สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่าอย่างยั่งยืน และต่อต้านการทำลายสิ่งแวดล้อม ในชุมชนรวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้น่าอยู่อาศัยมากยิ่งขึ้น มีการจัดกิจกรรม เนื่องในวันสำคัญต่างๆ สอดแทรกศีลธรรมเพื่อสร้างความเจริญงอกงามในวิถีชีวิต จัดให้วัด เป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บ อนุรักษ์ โบราณวัตถุหรือศิลปวัตถุ เผยแผ่ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี ดังนั้นปัจจัยส่วนบุคคลทุกๆ ด้าน จึงส่งผลให้เกิดความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการวิจัยของพระสมุห์อนุรักษ์ อธิสกุโก (2556) ที่ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล โดยภาพรวม ประชาชนที่มีเพศและจำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยววัด ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธในจังหวัดสมุทรสาคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะในการพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธควรมีการจัดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดและเจ้าหน้าที่ประจำในจุดต่าง ๆ ให้มากขึ้น และแต่งกายให้เรียบร้อย ในเรื่องการพัฒนาศาสนสถาน หากมีการสร้างใหม่ควรมีการคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก มีการวางผังใหม่ให้ดีขึ้น มีการปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและเป็นการทำให้ภูมิทัศน์ของวัดสวยงาม นำรณรงค์การจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง และมีการบริหารจัดการในด้านต่างๆ ของวัดให้สมบูรณ์เพราะหากวัดมีความพร้อมในการรองรับประชาชนที่มาวัดแล้ว ย่อมทำให้ประชาชนมาวัดแล้วเกิดศรัทธา เกิดความยินดี เกิดความสุขใจ มาทำบุญ ทำกุศลต่าง ๆ พร้อมทั้งการมาพักผ่อนหย่อนใจในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงพุทธได้ ซึ่งแตกต่างกับที่ อิติ พึ่งเพียร (2559) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนตำบลโพสะอำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำแนกตัวแปรต้น พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ดังต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่างมีเพศต่างกัน มีความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวม และด้านการศึกษาต่อเนื่อง และด้านการศึกษาตามอัธยาศัยแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวม และด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวมแตกต่างกัน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ แนวทางการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอน ของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย คือ แนวทางการส่งเสริมศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในเขตบางบอนของพระสงฆ์วัดนินสุขาราม กรุงเทพมหานคร มีอธิบายดังนี้

1. ด้านมุ่งเน้นการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน เสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีชีวิตประชาธิปไตยให้นักศึกษาใช้กระบวนการทักษะชีวิต ในการตัดสินใจ มีความสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและเตรียมตัวสำหรับการปรับตัวในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นการดูแลสุขภาพความปลอดภัย ในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม สิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และปลอดภัยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม

2. ด้านจัดการพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่ความคิด ดำเนินชีวิตได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนและประสานความร่วมมือ กศน. กำหนด คือมีผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ด้าน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ด้านสังคม ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ด้านการเมืองการปกครอง ด้านความมั่นคง ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสารสนเทศ ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านสาธารณสุขจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ผู้รับบริการมีความรู้ความสามารถในการ คิด เป็น แก้ปัญหาเป็น และมีทักษะในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ได้ศึกษาหาความรู้ ฝึกทักษะปลูกฝังเจตคติที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การประกอบสัมมาอาชีพ อีกทั้งสามารถปรับตัวให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของวิทยาการต่าง ๆ ที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขตามควรแก่ตน สร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตามความพร้อมและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน โดยประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม หลากหลายเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

3. ด้านส่งเสริมสนับสนุนและประสานเครือข่ายเพื่อร่วมจัดการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พระสงฆ์จะช่วยพัฒนาเยาวชนโดยการเผยแพร่หลักคำสอนและการจัดกิจกรรมทางศาสนา เนื่องจากพระสงฆ์เป็นผู้มีศีลาจารวัตรอันงดงามเป็นที่น่าเชื่อถือศรัทธา ทำให้เยาวชนยอมรับฟังคำสอนจากพระสงฆ์ด้วยความตั้งใจและเต็มใจ ควรมีหลักสูตรและแผนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรมบุคลากรทุกคนควรได้รับการเพิ่มพูนประสบการณ์ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการให้บริการโดยเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเข้าใจและเกิดความรู้ประจักษ์ชัด หรือการรู้หลักการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ทำให้รู้ปัญหา รู้ถึงสาเหตุของปัญหา รู้แนวทางแก้ปัญหาพร้อมมือกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในการร่วมกันจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4. ด้านจัดและส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสานความร่วมมือวางแผนกับสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่แต่ละแหล่งมีเพื่อใช้ประโยชน์ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันส่งเสริม สนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ทั้งภายในและภายนอกในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ครอบคลุมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมีแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบทั้งในและนอกสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ภายในวัดตามหลักพุทธจิตวิทยา การแสวงหาความรู้ และการสร้างองค์ความรู้ แต่ละวัดรู้ว่าจุดเด่นของวัดตนเองมีอะไรบ้างที่เป็นแหล่งเรียนรู้ และสามารถจัดลำดับความสำคัญของความรู้เหล่านั้นได้ การจัดการเรียนรู้พบว่า ทุกวัดยังไม่มีมีการวางโครงสร้างความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเก็บความรู้อย่างเป็นระบบในอนาคต

5. ด้านส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรเพื่อพัฒนาคุณภาพ จัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักศึกษาและประชาชนมีการดำเนินการนิเทศ ติดตามผลกับภาคีเครือข่าย และรวบรวมข้อมูลที่เป็นระบบ นำผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมมีการจัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานประจำปี ใช้วิธีการเรียนรู้หลายวิธีผสมกันทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้แบบทางไกล การพบกลุ่ม การเข้าค่าย การสอนเสริม หรือ การเรียนโดยโครงการ การเรียนรู้ที่หลากหลายวิธีจะต้องมีแผนการเรียนรู้ โดยครูและผู้เรียนจัดทำสัญญาการเรียนรู้อันร่วมกันบูรณาการกิจกรรมด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นใน กศน. ให้ครูเป็นผู้ประสานกับชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 คณะสงฆ์ต้องมีการวางแผนงาน การบริหารจัดการที่ดี มีการแบ่งงานกระจายงาน มีการจัดอบรมบุคลากร การบริหารจัดการ การฝึกอบรมเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ เพื่อการปฏิบัติของคณะสงฆ์ต่อไป ในด้านการประชาสัมพันธ์ต้องมีการวางแผนงานที่ดี มีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงแก่ประชาชน

1.2 คณะสงฆ์ควรให้ความสำคัญในงานการศึกษา เพื่อการพัฒนาชุมชนโดยเกี่ยวข้องกันระหว่างวัด บ้าน โรงเรียนและชุมชน ส่วนงานข้าราชการ ต้องมีการประสานงานร่วมมือเป็นเครือข่ายเดียวกัน มีการสร้างกิจกรรมและส่งเสริมการมีส่วนกับชุมชนและควรจัดอย่างต่อเนื่องมีแบบแผนที่ ประสานความสมัครสมานสามัคคี และสร้างแรงศรัทธาให้แก่ประชาชนที่จะบำรุงพระพุทธศาสนาให้มั่นคงถาวร

1.3 ควรปรับปรุงกลยุทธ์ในการจัดการการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้เข้ากับหลักกฎระเบียบแบบแผนทางสังคม และพระธรรมวินัยอันดีงาม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลของการศึกษาวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการด้านการศึกษา ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนของพระสงฆ์ โดยมีการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานที่นั้นๆ และช่วยกันพัฒนาการศึกษา ให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเทคนิคและกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน และได้นำไปใช้ในด้านศึกษาต่อไป

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนา ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนของพระสงฆ์ ให้เข้ากับ บ้าน วัด สถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า และพัสดุภัณฑ์.
- ฉัตร พึ่งเพียร. (2559). ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชนเทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นรินทร์ พูลสวัสดิ์. (2557). บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.
- พระใบฎีกามานะ สุเมธโส (มากมุล). (2556). การบริหารจัดการด้านการศึกษาสงเคราะห์ของพระสังฆาธิการจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาพรประสงค์ พุทธจันทร์. (2556). การส่งเสริมพระสงฆ์ในการพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางชุมชน. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสมุห์อนุรักษ์ ธีรสกโก. (2556). การพัฒนาวัดเพื่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดสมุทรสาคร. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ โพธิสว่าง. (2559). การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์ : หลักการวิธีปฏิบัติ สถิติและคอมพิวเตอร์. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ภรณ์ กীরติบุตร. (2556). การพัฒนาประสิทธิผลทางการศึกษา. สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วิษณุ พลอยศรี. (2557). การบริหารจัดการชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ศึกษากรณี ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน
พลาญข่อย ตำบลโนนก่อ อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน. (2564). เอกสารประชุมประจำปี. กรุงเทพฯ
มหานคร: ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางบอน.
- สมศักดิ์ บุญปู. (2558). พระสงฆ์กับการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสาวนีย์ ไชยกุล. (2559). บทบาทพระสงฆ์ในการที่มีต่อการพัฒนาศาสนศึกษาและการศึกษาสงเคราะห์
จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- Yamane, Taro. (1973). *Statistic: An Introducing Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.